

Göteborgs Stifts-Tidning

Tvåhundra-trettiosjätte årgången

Nr 6

Fredagen den 27 september

2024

Lutherstiftelsen

Ledare

Den helige Mikael's dag och samtiden

DEN HELIGE MIKAEL'S DAG

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 S Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Sånggtj 11 E Ångdahl
Fridafors kyrka Hm 16 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 G Skilling
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 D Johansson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Hm 11 P Toräng
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 S Eriksen
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Hm 11 Göte Siverbo

NITTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 (OBS!) J-E Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Gtj 10 R Imberg
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 11 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 N Olsson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Laato. Nattvarvsförhör
Helsingborg, S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 M Lindström
Huskvarna Tegnérsg. 8: Hm 15 A Eliasson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Gtj 14 Rune Imberg
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 A Karlgren
Kungälv Kvarngatan 8: Hm 15 S Eriksen
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Hm 11 A De Almeida
Oskarström S:t Gabriels koin, Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 Jonatan Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen

Predikaturerna fortsätter på sidan 3.

Den helige Mikael's dag – kyrko-årets ängladag – bryter av i den långa raden av Trefaldighetssöndagar. Den senare delen av Trefaldighetstiden är annars ganska ”jordnära”. Bibelläsningarna och överskrifterna i evangelieboken aktualiserar den kristnes liv här i världen, både den kristnes förhållande till Gud och hennes liv tillsammans med andra människor, kristna som icke-kristna.

Mitt i detta kommer den dramatiska Mikael'sdagen, som får sin karaktär av episteltexten ur Uppenbarelseboken, och som läses varje år och handlar om striden i himlen mellan å ena sidan Mikael och hans änglar och å andra sidan draken och hans änglar. Draken är ”den gamle ormen, som kallas Djävul och Satan, han som bedrar hela världen”, förklarar evangelisten sankt Johannes (Upp 12:9). På många håll har Mikael'sdagen varit en söndag för familjegudstjänster med till exempel medverkan av barnkörer. Kanske har änglatemat ansetts vara särskilt passande för barn. De som är något äldre minns kanske från sin barndom bokmärken med bevingade änglar med lockigt hår och rosiga kinder stilla svävande på vita moln – allt egentligen långt ifrån Uppenbarelsebokens beskrivning av kampen mellan änglaskarorna.

Där Mikael'sdagen inte blivit en dag för familjegudstjänster eller en kyrkans studiedag om änglarna har bibelläsningarna ett angeläget budskap till vår samtid. Epistelläsningen ur Uppenbarelseboken börjar med striden i himlen, men har ändå mycket viktigt att säga oss om vår tillvaro här på jorden, i just den tid vi lever i. Episteln hjälper oss att

sätta in världshändelserna, som möter oss i nyhetsflödet, i ett sammanhang. Världens gång blir begriplig. Märkligt nog kan aposteln Johannes syn på den lilla ön Patmos i den grekiska övärlden under det första århundradet hjälpa oss att förstå vår samtid idag närmare 2000 år senare.

Episteln om djävulen och hans anhangs ursinniga kamp kan kanske kännas skrämmande för de mindre barnen som kommer till Mikael'sdagens familjegudstjänster. För alla dem som redan upplever vår samtid som mörk, kaotisk och skrämmande har episteln däremot uppmuntran att ge. Bibeln är inte främmande för tidens mörker, och ger oss ingalunda en idylliserad bild av människans tillvaro. Sommarpsalmernas betraktelser av Guds skapelses godhet och skönhet kompletteras av Mikael'sdagens dramatiska skildring av kampen mellan mörker och ljus, ondska och godhet. Herren leder ändå världen framåt med sin trygga och fasta hand i enlighet med sitt eviga råd. Inget motstånd från människor och änglar kan rubba den plan, som han i sitt allvisa råd fastställt, och som den heliga Skrift ger oss viss inblick i.

För de många människor, inte minst här i västvärlden, som lever utan det hopp som den kristna tron kan ge, återstår dock att söka efter mod och framtidstro på annat håll. För många är tron på människans godhet och på hennes potential att utveckla världen till det bättre den grundläggande tryggheten i tillvaron. Mänsklighetens historia blir en historia om ett stadigt framåtskridande. Vår samtids krig i Östeuropa och Mellanöstern samt det dödliga våldet här hemma i Sverige reduce-

ras då till små hack i de annars ständigt uppåtgående kurvorna i statistiken, som man är övertygad om skildrar mänsklighetens obönhörliga framåtskridande. En världsbild av detta slag är inte ovanlig bland den sekulariserade allmänheten i västvärlden av idag. Ytterst sätter man sin tilltro och sitt hopp till människan i stället för till Gud. Detta är förvisso ingen ny världsbild och människosyn (antropologi), utan har djupa rötter i historien bakåt till upplysningstiden och 1700-talet. Som kristna bör vi vara medvetna om att detta är ett bländverk, som själafienden vill förleda oss att tro på. Den Ondes rastlösa verksamhet i världen, som Uppenbarelseboken 12 skildrar, består inte bara i att sprida död och kaos, utan den Onde kan också uppträda som en ljusets ängel under en täckmantel av civilisation och förnuft.

I offentligheten, till exempel i det politiskt korrekta public service, har dock den traditionella västerländska förnuftstron på senare år fått allt

mer konkurrens av en världsbild som ifrågasätter den västerländska civilisationens fundament, och då inte bara arvet från "Jerusalem" utan också arvet från "Athen, Rom och Paris" eller med andra ord västerlandets judisk-kristna arv respektive dess sekulära arv. Till det sekulära arvet hör arvegodset från den grekiska filosofin, den romerska samhällsorganisationen och den franska upplysningsfilosofin (möjligtvis spinner man vidare på tankar från Rousseau). Särskilt miljö- och klimatrörelsen får mycket utrymme i sin kritik mot den västerländska civilisationen. Samtidigt som man vill frigöra samhället från beroendet av fossila energikällor är man ofta kritisk till kärnkraft eller till brytning av de mineraler som behövs för att exempelvis tillverka batterier till elbilar och allt annat som i framtiden skall drivas med el i stället för med kol, olja och gas med mera. Det är oklart vilket "det gröna slutmålet" är, bortom den oändliga serien av klimatåtgärder. Är det en återgång till livet i förindustriell tid liknande det liv inuiter, samojeder, aboriginer och andra urfolk levde före industrialismen? Ibland misstänker man att de gröna, exempelvis rörelsen omkring Greta Thunberg och Miljöpartiet, inte har något bestämt mål man arbetar mot, utan att det klimat- och miljömedvetna livet är ett slags asketisk livsföring av existentiell eller religiös karaktär. Vardagens klimatssmarta val blir ett slags botövningar för att blidka "naturen", som får karaktären av ett upphöjt gudomsväsende. Med det blir man aldrig färdig.

Hur bör vi då se på världen, i synnerhet på vår samtids västerländska civilisation – med optimism eller pessimism? Det är intellektuellt oärligt att försöka förminska och vifta bort de djupa kriserna i vår omvärld och i vårt eget land. En bit in på 2020-talet pågår ett storkrig i Europa. Samtidigt har våldsnivån i Sverige nått nästan ofattbara nivåer. Skottdåd och sprängdåd med dödlig utgång har blivit vardagsmat, så till den grad att de inte längre blir några huvudnyheter. Ofattbart nog är förövarna ofta mycket unga, ibland under femton år gamla! Dödsoffren är inte heller enbart andra gängkriminella, utan också "vanliga människor" som dödas i sina hem eller i skolan. Hade någon analytiker förutsett denna utveckling för 15-20 år

sedan hade denne avfärdats som domedagsprofet och inte fått någon som helst uppmärksamhet.

I ljuset av Mikaelisdagens budskap ur Uppenbarelseboken bör vi dock inte förvånas över mörkret och oron i vår samtid. Djävulen har kommit ner över jorden och havet, och hans raseri är stort (Upp 12:12). Vad annat kan vi då förvänta oss än allt det vi ser och hör om i nyhetsflödet? Bibeln ger ingen idylliserad bild av förhållandena i vår värld, utan en bild man kan känna igen sig i. Det visar oss att vår Gud råder och har situationen under kontroll. Som kristna behöver vi hur det än ser ut inte förfalla till någon tröstlös pessimism. Mikaelisdagens budskap är att den Onde faktiskt redan har förlorat, hur han än härjar i vår värld! Hans tid är ju utmätt. Den är på väg att rinna ut som den sista sanden i timglasets. Tidens tecken visar oss att Herrens dag är nära. Segern är Hans!

Mikaelis dag får sin prägel av den mäktiga episteltexten ur Uppenbarelseboken, men även den första årgångens evangelium, Luk 10:17-20, är mycket viktigt. Det anknyter till episteln genom att Jesus säger till sina lärjungar: "Jag såg Satan falla ner från himlen som en blix." (Luk 10:18) Jesus talar i evangeliet till en skara av sjuttio (eller sjuttiotvå) utvalda lärjungar, som glada kommer tillbaka till Jesus efter ett framgångsrikt uppdrag. "Herre, till och med de onda andarna lyder oss i ditt namn", säger de till Jesus. (Luk 10:17) Jesus uppmanar dock dessa lärjungar att inte så mycket glädja sig över sin framgång, som över att deras namn är skrivna i himlen. Jesu ord ringar in vad som är den sanna kristendomen. Den sanna kristendomen består inte i vad vi som människor kan uppnå och åstadkomma eller inte, utan i frälsningen i kraft av Jesu blod. Han har med sin död och uppståndelse försonat våra synder och vunnit en evig seger över den Onde, åklagaren, och hans anhang. Den som är döpt och tror till slutet har sitt namn skrivet i himlen. Någoting större och värdefullare kan vi som människor aldrig äga än att ha våra namn skrivna i Livets bok i himlen. Då har vi också del i det arv som Herren håller i förvar för de sina. Detta är det kristna framtidshoppet. Den tillförsikten grundar sig dock inte på våra egna framgångar, utan på Herren Jesu Kristi verk.

GST:s redaktion och Lutherstiftelsen

Post- och besöksadress:
Ekmansgatan 3, 411 32 Göteborg

E-postadresser:
gbgs.stifts.tidning@gmail.com
lutherstiftelsen.goteborg@gmail.com

Redaktion

Patrik Toräng, ansvarig utgivare
E-post: patrik.torang@gmail.com

REDAKTION och EXPEDITION
Ekmansgatan 3, 411 32 Göteborg

E-post: gbgs.stifts.tidning@gmail.com
Tel. **070 615 11 61** (Till Patrik Toräng)
www.goteborgsstiftstidning.se

Prenumeration

Helår: 350 kr (9 nr inkl. julnr)
Nyren- och gåvopren: 275 kr
Halvår: 200 kr (5 nr)

ANNONSPRISER

Första sidan 6 kr/mm, textsidan 5 kr/mm.
Döds- och tackannonser 5 kr/mm.
Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 100 kr/st.
Moms tillkommer. Annonser skall inlämnas senast onsdag två veckor före påföljande tidnings utgivning.

Pg 2 55 21-6
Bg 340-5826

ISSN 0345-4290 Eget tryck

Låt oss inte glömma de ofödda barnen

Om en dryg månad infaller allhelgonatiden. Det är dagar under året då många samlas i stillhet kring gravarna och minns nära och kära som lämnat denna världen. Långt ifrån alla avlidna får dock sina namn upptecknade på kyrkogårdarnas gravstenar. Till de hundratusentals medåterlösta vars liv inte ens registrerats och som få minns, hör de barn som aborterats. Deras öde är speciellt tragiskt då de berövats livet på ett djupt orättfärdigt sätt. Och deras frånvaro skapar sår i samhällskroppen som inte läks. Aborternas tragik uppmärksammas i en ledare i tidningen *Världen Idag* (3/9) signerad Jonas Adolfsson. Ämnet borde vara ständigt aktuellt, inte minst efter årsskiftet då den liberala svenska abortlagen fyller 75 år. Adolfsson skriver bl.a. följande.

”Aborterna som tog fart i och med 1975 års abortlag kom att bli en demografisk bomb. Nu har den exploderat, men likväl tigs det om konsekvenserna – för ekonomin och för välfärden. Med i genomsnitt drygt 30 000 dödade barn per år hade antalet utförda aborter vid millennieskiftet börjat närma sig en miljon. Ett gigantiskt hål i befolkningsunderlaget hade rivits upp och politikerna såg det men vägrade stoppa den dödströmd som skulle orsaka oöverskådlig skada. Inte enbart på ett individuellt plan, där system, söner, döttrar och vänner skulle komma att saknas för alltid, utan en skada på själva samhället.

Sent omsider började man tala om riskerna med de låga födelsetalen. Man nämnde dock inte aborterna – det gör man inte Sverige. Man talade däremot om den brist på arbetskraft ... som väntade när den stora generationen 40-talister började gå i pension i mitten av 00-talet.

*Min framtidssdag är ljus och lång,
den räcker bortom tidens tvång,
där Gud och Lammet säll jag ser
och ingen nöd skall vara mer.*

*Ett oförgämligt arv jag har,
i himlen är det i förvar.
Och under prövotiden här
min Fader ger vad nyttigt är.
(Sv Ps 302:1-2)*

Anders Alapää

Allt detta visste våra politiker, men de flesta vägrade medge huvudorsaken: det faktum att bortåt en miljon människor i arbetsför ålder saknades. De hade aborterats bort. Under inga omständigheter ville man stänga den dörr som säkerställde idén om fri sexualitet och störa möjligheten till lättvindiga sexuella förbindelser och att enkelt kunna ”åtgärda” resultatet därav.

I stället valde man mer av samma mynt. Genom fosterdiagnostik kunde man spåra upp oönskade individer för att kunna abortera bort dem. T.o.m. det parti som startades i reaktion mot abort, Kristdemokraterna, valde att ställa sig bakom den liberala abortlagen. Så till den grad att man numera vill skriva in rätten till abort i grundlagen!

I takt med att det ”demografiska stupet” närmade sig, ökade också flyktingströmmarna till Europa. Många fick en fristad i Sverige och plötsligt såg bristen på människor i landet ut att få en oväntad lösning. Men den oerhörda omfattningen av invandringen och bristen på fungerande integration skulle orsaka stora sociala problem. ... I frågan om invandring var de politiska ledorden tidigare att ”öppna våra hjärtan”. Någon motsvarighet av öppna hjärtan för de utsatta ofödda barnen har dock inte skyntats. Tvärtom. Partierna bjuder över varandra och är nu, ... i färd med att göra abort till en grundlagsfäst rättighet.

Galenskapen vet inga gränser. Räcker det inte med att 1,5 miljoner ofödda barn nu fått sätta livet till genom denna klåfingriga, livsfarliga sociala ingenjörskonst, detta manipulerande med människoliv? Inte ett enda riksdagsparti kan säga detta, kan slå sönder denna myt om kvinnans frihet och kräva ny lagstiftning. Det är svagt. Det är tragiskt. ... Vilka ... maktthavare ska ta bladet från munnen och starta den frihetsrörelse för livet som är helt nödvändig? Han eller hon kommer att behöva hjälp av andra röster: av pastorer och präster ... av dig och mig. Om inte – om vi fortsätter att odla denna dödens kultur – så kommer vi att fortsätta skörda död. Det är hög tid att säga: Ja till livet!”

Inledning och bearbetning PT

TACKSÄGELSESDAGEN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfs g. 7: Hm 10 B Birgersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Gtj 11 A Petersson
Fridafors kyrka: Gtj 16 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 *Namn ej bestämt*
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Hm 11 T Johansson, D Johansson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingskyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Familjegtgj 11 L Artman
Naums kyrka: Hm 11 A Eliasson
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 L Nilsson

TJUGOFÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfs g. 7: Gtj 10 H Vestergård
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Fam.hm 15 (OBS!) J Brandt Erlandsson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 *Namn ej bestämt*
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 I Svenungsson
Helsingborg, S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 M Lindström
Huskvarna Tegnérsg. 8: Gtj 15 G Siverbo
Härnäs missionshus Hm 11 J-E Appell
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingskyrkan): Gtj 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman
Kungälv Kvarng. 8: Gtj 15 T Olsson
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Hm M Lindström
Oskarström S:t Gabriels koin, Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 T Olsson
Växjö Kyrkl. förb., Torpacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

Tack för alla gåvor!

Göteborgs Stifts-Tidning

Plusgiro 2 55 21-6

Prästkassan

Plusgiro 34 65 56-4

Lutherstiftelsen

Plusgiro 49 12 14-3

Bankgiro 340-5826

Swish 123-000 16 85

Inför söndagen

DEN HELIGE MIKAELS DAG

Luk 10:17-20

"Gläd er i Herren alltid. Åter vill jag säga er: Gläd er." En sådan dubbel uppmaning till glädje riktar aposteln Paulus till sina trossyskon i Fil 4:4.

Det är inte enda gången vår Bibel talar om glädje och manar till glädje. Det sker i stället mycket ofta. Och det märkliga är att vi uppmanas till en *ständig* glädje. Där sägs inte att vår sinnesstämning måste vara beroende av omständigheterna, utan det heter: "Gläd er alltid."

Att Bibeln kan tala så beror på att det här är fråga om en glädje, som är av ett alldeles särskilt slag: en glädje *i Herren*. Därför kan den också bestå, ja, den skall bli en evig fröjd, såsom Gud, glädjens källa, är evig.

Nu är det visserligen sant, att en kristtrogen inte kan vara oberoende av de förhållanden som han lever under. Även Skriften räknar med detta. Den talar mycket om den bedrövelse som kan övergå Herrens trogna. Men det heter likväl: "Såsom bedrövade, men dock alltid glada." Glädjen skall vara det som råder. Detta blir möjligt endast om den kristtrogne gläder sig mer över det som han *inte* kan se än över det som han *kan* se.

I vår text påminner Jesus sina lärjungar om att de allra mest skall glädja sig över det som de inte ser.

EN JESU LÄRJUNGE FÅR VÄL GLÄDJA SIG ÖVER DET SOM HAN KAN SE, MEN ALLRA MEST SKALL HAN GLÄDJA SIG ÖVER DET SOM HAN INTE KAN SE

1. En Jesu lärjunge får väl glädja sig över det som han kan se.

En Jesu lärjunge kan någon gång få märka att han är till nytta för Guds rikes sak på jorden, och detta blir honom till stor glädje.

Det var detta som hade skett med

de 72 lärjungar som Jesus sänt ut och om vilkas återkomst det berättas i vår text. De kom tillbaka, uppfyllda av glädje, och sade: "Herre, till och med de onda andarna lyder oss, när vi uttalar ditt namn." De hade fått utföra stora ting för sin Herre, större än de hade väntat sig, då de förut inte hade förmått driva ut någon ond ande.

Liksom Jesus sände dessa lärjungar framför sig, två och två, till var stad och ort dit han själv tänkte komma, så vill han nu också sända ut människor som sina tjänare och budbärare. Och alltid vinner Herren några som sina vänner och lärjungar. I varje församling finns det ett antal, större eller mindre, som är lärjungar, som håller fast vid Herrens ord, så att de gärna hör och lär det. Därmed blir de också förda till tro och blir skickade att brukas i sin Herres tjänst. Han sänder ut dem för att de skall bereda väg för hans rike. En rätt lärjunge önskar också av hela sitt hjärta, att han måtte kunna göra något för sin Herre. En kristen har förstätt vad som världsmänniskan inte insett, att den här världen är som en kampplats där Gud och Satan kämpar mot varandra. I den striden vill en kristen stå på Herrens sida. Först och främst vill han bekämpa det onda hos sig själv, i sitt eget hjärta. Men också i sin omgivning vill en kristen träda fram såsom en motståndare till det onda. Och det blir då ett stort glädjeämne, om lärjungen kan märka att hans arbete inte är förgäves. Om t.ex. kristna föräldrar lyckas få barnen med sig på den goda vägen – vilken glädje bereder inte detta dem. Det blir en glädje av ett alldeles särskilt slag.

Detta är i och för sig en lovlig glädje. Men ändå gäller det för lärjungen att vara på sin vakt. Ty när han får glädja sig över sådant som han kan se, får han tänka på att han skall ge Herren äran för allt.

Jesus delade väl sina lärjungars glädje, men det är uppenbart att han ville göra dem uppmärksamma på att de hotades av en fara, nämligen högmodets och självupptagenhetens fara. Och han påminner dem om att det var *han* som givit dem den makt som de så gladde sig över.

Detta är något att tänka på för varje lärjunge, i synnerhet när han tycker sig ha haft en viss framgång i striden mot det onda. Människan är av naturen sådan, att hon lätt blir

självbelåten. Men det är såsom sångaren säger: "Blir du självbelåten, är du strax av stråten, som till livet bär." En Jesu lärjunge får inte tro sig vara något i sig själv, utan han får säga med aposteln: "Av Guds nåd är jag vad jag är."

2. Allra mest skall en lärjunge glädja sig över det som han inte kan se.

Det vanligaste är att Jesu lärjungar inte får se så mycket som de kan glädja sig över. Vår text skildrar visserligen ett tillfälle då lärjungarna varit segerrika och fick glädja sig över detta. Och sådana tillfällen *kan* ju komma, såsom nyss antytts. Men Bibeln och all kristen erfarenhet visar dock, att det inte hör till vanligheten att kristna människor får glädja sig över stora segrar. De får i stället sörja över det ondas makt både hos dem själva och hos andra. Och ser de sig omkring, ser det ju ut som om det onda skulle utbredas alltmer och alls inte trängas tillbaka. Så är det t.ex. nu, då av många tecnen att döma vårt folk är på väg att alldeles avkristnas.

Och ändå bör Jesu lärjungar då glädja sig över det som de inte kan se, nämligen att den avgörande segern över det onda är vunnen.

Jesus säger, då han hörde lärjungarna berätta om sin framgång: "Jag har sett Satan slungas ner från himmelen som en blix." Det var något som lärjungarna inte såg, men Jesus lät dem veta detta. Och vår Bibel talar mycket om att Satans makt är bruten. Ty därför uppenbarades Guds Son, att han skulle göra om intet djävulens gärningar, heter det. Därför säger också Luther i psalmen: "Världens furste är ju dömd, och hans kraft är tömd, ett ord kan honom fälla." Det ord som bryter Satans välde är just försoningens ord, Ordet om honom som lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

Därför kan en kristen säga, hur mörkt det än ser ut: "Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus."

3. Det största glädjeämnet för en Jesu lärjunge bör vara, att han har sitt namn skrivet i himmelen.

Jesus säger till de tolv: "Gläd er inte över att andarna lyder er, utan gläd er över att era namn är upptecknade i himmelen."

Guds ord använder, både i Gamla

och Nya testamentet bilden av en bok, som han har de sina upptecknade i. Att vara upptagen i Guds bok, att ha sitt namn skrivet i himmelen, betyder att man finns med i de frälstas tal, bland dem som Herren fått vinna och göra till sina barn.

Av alla glädjeämnen som kommer på en kristens lott bör detta vara det förnämsta: Han har sitt namn i himmelen. Men detta kan jag ju inte se, tänker någon. Nej, men just därför är det ingen fara förbunden med den glädjen. Ty här frestas man ju inte att se på sig själv och bygga på något eget. Här har man endast löftesordet att hålla sig till. Och det är mycket vissare än det som man möjligen kan finna hos sig själv. Och däri består den sanna tron, att den håller sig till det som man *inte* ser och gläder sig över detta. Det heter ju att tron är en fast tillförsikt om det som man hoppas, en övertygelse om ting som man inte ser.

Nu är det visserligen så, att man på ett oriktigt sätt kan glädja sig över det som man inte ser. Hur många är det inte som tror att de har det så väl ställt inför Gud fastän det alls inte är så. Men det är inte till dessa som så svårt bedrar sig själva som Jesus vänder sig i vår text, utan det är till sina lärjungar. Och en lärjunge är den som brukar Guds ord för att komma till tro och bli bevarad i tron. Och för varje lärjunge bör det som Jesus här säger bli ett verkligt trösteord. Ty en lärjunge vill så gärna se något hos sig själv, något att glädja sig över. Ja, man vill se själva tron, liksom kunna ta på den och beskåda den. Och när detta inte vill lyckas tänker man: Jag har ingen tro. Men tron är inte något som man kan gripa tag i. Den är, brukar man säga, den tomma handen som vi räcker fram mot Gud, för att han skall fylla den med sitt goda, sin nåd och förlåtelse. Tron är att man ständigt på nytt kommer till Frälsaren med hjärtats begär och förtröstan och väntar sig allt vad man behöver för hans skull allena. Genom att bara se på dig själv får du inte något fast hopp. Men griper du om Guds löften bygger du på säker grund. Tänk på att Jesus prisar dem saliga som inte ser och ändå tror.

Vi får här vandra i tro och inte i åskådande. Det är, såsom någon har sagt: "Guds barns andliga vardagskost består i frid utan glädje, nytta av Guds ord utan kännbar tröst, kraft av den heliga nattvarden utan

NITTONDE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET

Mark 12:41-44 (Ev.bok 2003)

Och Herren såg till Abel och hans offergåva, men till Kain och hans offergåva såg hans icke.

Så står det om det första offer, som enligt bibeln bars fram till Gud, då de båda bröderna, Kain och Abel, bar fram var sin offergåva av markens frukt och djurens fett åt Herren. Den enes offergåva behagade då Gud, men inte den andres. Allt som offras och bärs fram som offergåva åt Gud behagar honom alltså inte. Om Abels offer står det på ett annat ställe: "I tro bar Abel fram ett bättre offer åt Gud än Kain." Det säger vad det är Gud ser till, när det gäller våra offer och offergåvor, och vad det är för offer, som behagar Gud. Det skall vi utifrån dagens evangelium tala om:

DET OFFER, SOM BEHAGAR GUD

I. Det är inte offrets storlek som gör, att det behagar Gud.

Detta lär oss dagens evangelium, som berättar hur Jesus satte sig i templet, där offerkistorna var uppställda. Han såg då många stora och frikostiga offergåvor bäras fram och överlämnas åt prästerna för att läggas ned i offerkistorna. Och det såg ju anslående, bra och vällovligt ut, när deras stora offergåvor visades upp och lades ned där. Men det var ändå inte de stora och frikostiga gåvorna, som drog till sig Jesu upp-

någon särskild erfarenhet, hugsvalelse av bönen utan att hjärtat särskilt intages, uppmuntran av andra trognas umgänge utan att särskilt kunna märka sin Frälsares närvaro." Detta är vardagskosten. Det kan väl också bli högtidsstunder. Men alltid gäller det, att här ser vi på ett dunkelt sätt såsom i en spegel. Det är lovat att Herrens trogna en gång skall få se ansikte mot ansikte, se vad intet öga sett och intet öra hört, vad ingen människas hjärta har kunnat tänka, vad Gud har berett åt dem som älskar honom. Amen.

Ivan Myreberg
1911-2000
Ur GST 1997-10-03

TEXTLÄSNINGAR

1983 års Evangeliebok

DEN HELIGE MIKAELS DAG

Rubrik: Änglarna

GT-text: Dan 6:16-22

Epistel: Upp 12:7-12

Evangelium: Luk 10:17-20

Psaltarsalm: 103:19-22 alt. 34:1-8

2003 års Evangeliebok

DEN HELIGE MIKAELS DAG

Rubrik: Änglarna

GT-text: Dan 6:16-22

Epistel: Upp 12:7-12

Evangelium: Luk 10:17-20

Psaltarsalm: 103:19-22

1983 års Evangeliebok

NITTONDE SÖNDAGEN

EFTER TREFALDIGHET

Rubrik: Trons kraft

GT-text: 1 Mos 15:1-6

Epistel: Ef 6:10-18

Evangelium: Mark 2:1-12

Psaltarsalm: 48:2-4, 10-15 alt.42:7-12

2003 års Evangeliebok

NITTONDE SÖNDAGEN

EFTER TREFALDIGHET

Rubrik: Trons kraft

GT-text: 1 Mos 6:13-22

Epistel: Hebr 11:1-7

Evangelium: Mark 12:41-44

Psaltarsalm: 73:23-26

1983 års Evangeliebok

TACKSÄGELSESDAGEN

Rubrik: Lovsång

GT-text: 1 Krön 29:10-16

Epistel: 1 Tess 5:15-18

Evangelium: Luk 17:11-19

Psaltarsalm: 67:2-8 alt. 65:2-14

2003 års Evangeliebok

TACKSÄGELSESDAGEN

Rubrik: Lovsång

GT-text: 1 Krön 29:10-14

Epistel: 1 Tess 5:16-24

Evangelium: Luk 17:11-19

Psaltarsalm: 65:9-14

1983 års Evangeliebok

TJUGOFÖRSTA SÖNDAGEN

EFTER TREFALDIGHET

Rubrik: Samhällsansvar

GT-text: Jer 29:4-7

Epistel: Rom 13:7-8

Evangelium: Matt 22:15-22

Psaltarsalm: 85:2-14 alt. 37:3-7,39-40

2003 års Evangeliebok

TJUGOFÖRSTA SÖNDAGEN

EFTER TREFALDIGHET

Rubrik: Samhällsansvar

GT-text: Jer 29:4-7

Epistel: Rom 13:7-10

Evangelium: Matt 22:15-22

Psaltarsalm: 40:14-18

märksamhet, och han fäste sig vid, utan i stället en mycket oansenlig och obetydlig offergåva, den som den fattiga änkan kom och lade ned. I människors ögon var änkans offergåva så liten, att den var som ingenting i jämförelse med de rikas stora penninggåvor. Men ändå är det tydligt, att det var änkans lilla offer, som Jesus fäste sig vid, och som behagade honom. Och det visar med all tydlighet, att det inte är storleken det kommer an på, om ett offer, en offergåva behagar Herren. Också nu händer det ju, att det bärs fram stora och frikostiga offer och offergåvor, i synnerhet när det gäller att ge till allmänmänniska och välgörande ändamål. Och människor kan väl då tänka, att de härigenom gör sig vällovliga och behagliga inte bara i människors ögon utan också i Guds ögon, så att de då genom sina offergåvor skulle kunna behaga Gud, fast de inte gör något annat för detta – som att gå i kyrkan och gudstjänsten, be till Gud och bry sig om hans Ord och att leva efter det. Men det är nu inte genom offer och offergåvor vi människor kan eller skall behaga Gud och göra oss behagliga i hans ögon, hur frikostiga offergåvor vi än är villiga att ge, och vad vi än ger till. Nej,

II. Det offer, som behagar Gud, är Jesu offer.

Änkans offer i templet var ett mycket stort offer, fastän det penningmässigt var så litet, oändligt mycket större, än de rikas stora och frikostiga offergåvor. Och hur det då kunde vara så, förklarade Jesus, när han sade: ”Hon lade ditt av sitt armod, allt vad hon hade, så mycket som fanns i hennes ägo.” Detta visste då Jesus om denna kvinna, han, om vilken det står: att ”av sig själv visste han vad i människan var.” Den fattiga änkan offrade alltså allt, allt hon hade och ägde. Det påminner om ett annat stort offer och offergåva, det offer och den offergåva Jesus själv har burit fram till Gud. Ingen har offrat så mycket som Jesus, Jesus som offrat sitt liv, sig själv för oss alla åt Gud, då han blev lydig intill döden på korset, för att så göra oss människor behagliga för Gud. Jesu offer är det enda offer, som verkligen behagar Gud. Och det har Gud visat genom att uppväcka Jesus från döden och upphöja honom till sin högra sida. Och Jesu offer, som försonar all vår

synd, är det enda offer genom vilket vi människor kan bli behagliga för Gud, genom att vi i tro tar emot det, och förlitar oss på det, att Jesus offrat sig och givit sitt liv för oss, för våra synder, Jesu offer och inte de offer och offergåvor vi kan komma med och ge. Därför behöver vi heller inte försöka göra oss behagliga för Gud genom våra offergåvor, och fråga hur mycket vi skall ge och offra för att bli behagliga för Gud. Det gäller att vi vill taga emot och förlita oss på Jesu offer. Men gör vi det, då vill vi, liksom den fattiga änkan i templet, ge offergåvor och offra av det vi har, inte för att så bli behagliga för Gud, men av kärlek till Gud och Jesus. Ja,

III. Det offer, som behagar Gud, är det som offras i kärlek till honom.

Det man offrade till, när man lade ned offergåvor i offerkistorna i templet, det var till templet, till det som behövdes till templets underhåll och till gudstjänsterna i templet. Det man offrade där, det gav man därför till Gud, till Herren. Det tycktes ju då att de rika, som lade mycket i offerkistorna, ville ge och offra mycket åt Gud. Men hur det verkligen var med det visste och sade Jesus, då han sade: ”Dessa lade alla dit av sitt överflöd.” Även om deras offergåvor penningmässigt var stora, så var de ändå bara en liten del av vad de hade och använde för sig själva, och inte mer än vad de utan uppoffring kunde undvara. Och detta visade om dem, hur det var med deras kärlek till Gud, att de älskade sig själva mer än Gud och inte hade verklig kärlek till Gud. Därför var deras offergåvor heller inte behagliga för Gud. Annorlunda var det med den fattiga änkans offergåva. Hon offrade allt hon hade åt Gud och hans tempel, utan att taga undan något för egen del. Hon visade så, att hon ville ge både allt sitt eget och sig själv åt Gud, och hur stor kärlek hon då hade till Gud. Och varför hade hon då så stor kärlek till Gud? Jo, därför att hon i templet och gudstjänsten hade fått hjälp att se och förstå, hur mycket gott Gud hade gjort och gett henne. Och hur kunde då hon, som var en fattig änka, mena att Gud gjort och gett henne mycket gott? Jo, därför att hon lärt sig att se allt som Guds gåvor, hennes liv, hälsa och krafter, allt hon ägde och hade i livet. Där-

för hade hon så stor kärlek till Gud och ville visa sin kärlek genom att ge honom det hon kunde. Än större bevis på Guds kärlek och godhet har vi alla fått, vi som har fått så mycket mera gott i livet än denna fattiga änka, ja, vi som Gud har givit allt åt, då han i sin kärlek givit oss sin enfödde Son, för att vi skulle få evigt liv genom honom och inte förgås. Och alla borde vi då också älska honom, som så älskat oss, och visa vår kärlek till Gud genom de offergåvor vi ger. Och hade vi då verklig kärlek till Gud, så borde det också förmå oss till verkliga offer, när det gäller att offra och ge, och inte bara till överflödsgåvor, vad vi utan svårighet kan avvara. För ...

IV. Det offer, som behagar Gud, är när det offras i tro och tillit till honom.

Att den fattiga änkan i templet hade stor kärlek till Gud, det visade hon alltså, när hon ville ge allt hon ägde och hade som offergåva till templet. Men hur kunde hon då våga ge så mycket som hon gjorde, allt vad hon ägde, utan att ta undan något för egen del? Hur skulle hon då kunna försörja sig och ha vad hon behövde till livets uppehälle? Ja, att hon kunde och vågade ge så mycket som hon gjorde, det visade hennes tro och tillit till Gud, och hur stor hennes tro och tillit till Gud var. Det visade, att hon trodde och litade på att Gud, som hittills försörjt henne och givit henne vad hon behövde för att leva, också fortsatt skulle försörja henne, om hon nu gav tillbaka till honom det hon fått som gåva av hans hand. Men betyder då det, att om vi hade lika stor tro till Gud som hon, så skulle också vi kunna göra som hon och giva bort allt vi äger och har som offergåva till goda och vällovliga ändamål, och att vi så borde visa vår tro och tillit till Gud? Det är väl inte Jesu mening med det han säger om den fattiga änkan och hennes offergåva. Därför säger han ju heller inte, att vi skall gå och göra som hon. Nej, när det gäller hur mycket vi skall ge av det vi äger och har, så skulle aposteln ord i 2 Kor. 8 vara oss till vägledning: ”Ty meningen är inte, att andra skall ha lättnad och ni själva lida nöd. Nej, en utjämning skall ske, så att ert överflöd denna gång kommer deras brist till hjälp, för att en annan gång deras överflöd skall komma er brist till hjälp.” Men så

TACKSÄGELSESDAGEN

Luk 17:11-19

Var alltid glada, be oavbrutet och tacka Gud under livets alla förhållanden. Detta är Guds vilja med er i Kristus Jesus. (1 Tess 5:16-18)

Herrens ord genom aposteln Paulus erinrar om att Gud vill ge oss människor den sanna glädjen och lyckan. Och att han ger detta i Jesus Kristus. Det är en glädje och en lycka som Guds barn en dag kommer att få uppleva utan begränsningar i himmelen. Men genom tron på Jesus Kristus gläds Guds barn redan här på jorden över detta himmelska arv. Detta arv är frälsningens stora gåva. Frälsningens glädje och lycka är anledningen till Guds heligas lovsång som är Tacksägelse-dagens ämne. Om tacksamhet över

kan och borde vi då visa vår tro och tillit till Gud, när det gäller vad vi offrar och ger, att vi inte bara ger det vi menar oss ha råd med att ge utan också kunde offra och ge mer än vi kanske hade tänkt och tyckte oss ha råd med, i förlitande på vad som är sagt: "Gud är mäktig att i överflödande mått låta all nåd komma er till del, så att ni alltid i allo har allt till fyllest och i överflöd kan ge till allt gott verk." Det behagar Herren, om vi så genom vårt offrande och givande visar vår tro och tillit till honom.

Men är det då det ditt offrande och givande har visat och visar: din kärlek till Gud, din tro och tillit till honom, eller är det inte i stället din kärlek till dig själv och ditt?

Men tänk då inte, att du med ditt offrande och givande skall kunna göra dig behaglig för Gud. Och det behöver du heller inte och skall inte. För Jesus har burit fram det offer, som gör dig behaglig för Gud, när han offrade sig för dig och dina synder. Det är på Jesu offer du kan och får förlita dig.

Tänker du så på hur mycket Gud har gett och offrat för dig, att han offrat sin egen Son för dig, inte behöver du då fråga hur mycket du skall behöva offra och ge för att Gud skall vara nöjd med dig, men nog borde du då vilja offra och ge allt du kan och får åt Gud, och visa det genom de offergåvor du ger! Amen.

Hans G Halmerius

frälsningens gåva genom tron på Jesus Kristus handlar också dagens evangelium som vi nu skall stanna inför. Vi lyfter fram följande fyra sanningar:

Herren Gud vill att alla människor skall bli frälsta.

Efter att Jesus kungjort att han skulle lämna Galiléen och bege sig till Jerusalem för att fullborda sitt frälsningsverk, gick han inte raka vägen till den heliga staden. Han gick omvägar och dröjde sig kvar på vissa platser. På så sätt uppstod möten där människor av alla de slag ställdes inför frälsarens makt och kärlek och erbjöds frälsningens gåva. Ett sådant tillfälle var Jesu möte med de tio spetälska männen längs gränsen mellan provinserna Samarien och Peréen. Här möter Jesus tio män vilkas öde erinrar om, att alla människor på denna jord är bundna i syndens och dödens järngrepp. Samaritanen och de nio andra var alla lika obotligt sjuka i spetälska och i lika stort behov av att räddas av Gud. Jesus talar befrielsens ord till dem alla utan att göra någon skillnad. Alla skall de bege sig till Guds helgedom för att få sin frälsning bekräftad. Även samaritanen som inte bara på grund av sin sjukdom, utan även därför att han inte tillhörde det utvalda folket, levte avskild från Tempeltjänstens gudsgemenskap i hela sitt liv. Betänk att Gud vill att också du skall frälsas. Han brukar tålmodigt många vägar och omvägar för att det skall ske. Hur vilsen och ovärdig och utstött ur människors gemenskap du än är, vill Gud ge dig frälsningens gåva.

Frälsningen befriar från syndens järngrepp över kropp och själ som skiljer människan från Gud och nästan.

De tio männen led av spetälska. Det var, på den tiden, en obotlig och svår sjukdom som gjorde jordelivet tungt att leva. Dessutom innebar sjukdomen religiös orenhet. Spetälska kunde inte delta i den andliga gemenskapen som alla andra. Sjukdomen påminde på ett särskilt tydligt sätt om, att synden skadat människors gemenskap med varandra och med Gud. När de tio männen möter Jesus, sann Gud och sann människa, visar sig detta förhållande i, att de håller sig på avstånd då de ber om förbarmande.

På motsvarande sätt är syndaför-

därvet roten till kroppens och själens olycka för alla människor alltsedan syndafallet. Synden är en skada i kropp och själ, den drabbar såväl hälsan som våra relationer. För att överhuvudtaget se det som meningsfullt och viktigt att söka upp Herren Jesus och hans hjälp är det nödvändigt att inse detta. Därför kan det hända, att Herren låter dig plågas av din egen olydnad mot Guds bud, så att du söker upp Jesus med bön om förlåtelse och ett förnyat hopp om att en dag evigt befrias från syndens järngrepp.

Jesus erbjuder frälsningens gåva åt alla med sitt ord.

De tio männen ber att Jesus skall förbarma sig över dem. Jesus svarar: "Gå och visa er för prästerna." Det är en uppmaning till männen att i enlighet med 3 Mos 14:2ff låta prästerna i helgedomen intyga, att de blivit botade och att de efter reningsriter kunde upptas i den religiösa gemenskapen igen. Det är en omskrivning för att Jesus med sitt ord har botat männen. Han hade förbarmat sig över dem. De hade fått höra Ordet som frälser. De uppmanas att gå i tro på att detta är sant!

Detta skall du tänka på varje gång du ställs inför Guds ord. Det är frälsningens ord för dig, det enda Ord som kan ge dig den sanna glädjen och den sanna lyckan. Det är en välsignelse att få höra Guds ord. Det är en fullkomlig välsignelse att i tro inse att Jesus är frälsningen i detta Ord. Frälsningens ord talar Herren till dig, och han vill tala det till alla. Följ Herrens exempel och vittna om Jesus, även om du har skäl att tro att den som hör inte fattar det stora i denna sanning.

Frälsningens ord blir till evig välsignelse då det tas emot med tacksamhet mot Jesus som är frälsningens upphovsman och givare.

Alla de tio männen blir botade från spetälskan. Bara en av dem, samaritanen, kommer tillbaka, lovar Gud med hög röst och faller ner inför Jesu fötter. Detta att han nu inte stannar på avstånd utan går ända fram till Mästaren visar, att han verkligen är befriad från den åkomma som tidigare skilt honom från Guds och människors gemenskap. Ja, han är till och med befriad från det utanförskap från Guds folk som det på den tiden innebar att

TJUGOFÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET

Matt 22:15-22

Vårt hemland är himmelen. Fil 3:20
Alla kristna som i tron har sin tillflykt hos Jesus har sitt hemland i himmelen. Men de har också ett hemland på jorden. Båda dessa hemländer är viktiga för den som vill följa Jesus.

DU ÄR KALLAD ATT HA DITT HEMLAND BÅDE I HIMMELEN OCH PÅ JORDEN

vara samaritan och inte jude!

Jesu reaktion understryker de övriga nio människors försummelse. Det var anmärkningsvärt att de inte vände tillbaka till Jesus och prisade Gud i Honom. Kanske var de tacksamma. Men då de inte riktade denna tacksamhet mot Jesus som frälsningens källa blev de bara botade, inte frälsta. De hade blivit välsignade med Guds ords kraft men inte låtit denna skapa trons insikt att Gud möter oss i Jesus Kristus. Därmed gick de miste om den gåva som Jesus gav åt samaritanen med orden: ”Stig upp och gå! Din tro har frälst dig!” Ord som signalerade att mannen var upprättad inför Gud och fri att i Gud tjäna Gud och nästan med himmelsk glädje.

Du som hör Guds ord i Jesus Kristus ställs inför en evig välsignelse av frälsning från syndens, dödens och djävulens järngrepp. Förslösa inte detta genom att låta kristenlivets gåvor bli till något som du tar för givet, något som du kanske mest använder för att göra livet bekvämt för dig. Den sanna lovsången som når fram till den Helige, eftersom synden som skiljer oss från Honom tagits bort, har följande grundval: Vissheten om att vara befriad från syndens järngrepp genom frälsaren Jesus försoningsverk. En visshet som envar får, som tar till sig evangeliet om Jesus i tro. En trosvisshet som ger dig upprättelse och kallelse att i väntan på mötet med Herren i himmelen redan här på jorden få gå ut och tjäna Honom och din nästa. Detta i ständig och frimodig bön, med djup tacksamhet och i stor glädje.

Patrik Toräng

1. Om inte Gud får ditt hjärta, blir du varken en rätt medborgare på jorden eller i himmelen.

Jesus blev uppsökt av människor som var ute efter att sätta fast honom för något han sade. Det var fariseer som ansåg att Guds rike var det enda viktiga och att man inte skulle ta ansvar för en överhet som ockuperat deras land. Men de hade också tagit med sig några av Herodes anhängare som stödde den romerska härskarmakten.

Nu ville de ha svar på frågan om de skulle betala skatt till den romerske kejsaren. Om Jesus sade att man skulle betala skatt, kunde fariseerna säga att han bryr sig inte om Guds rike. Om han sade att man inte skulle betala skatt, kunde Herodes anhängare säga att han var en upporsmakare. Ingen av dessa människor ville veta sanningen, ingen av dem frågade efter Guds vilja att de skulle ta vara på sitt hemland på jorden men framför allt ha sitt hjärta i himmelen och söka sig till sitt rätta hemland där. När en människa inte vill veta sanningen och följa den som den är uppenbarad i Guds ord, kommer man varken att ta vara på sitt hemland på jorden eller söka sig till sitt rätta hemland i himmelen. Ty får inte Gud ta hand om en människas hjärta, blir man varken en rätt medborgare i sitt hemland på jorden eller i himmelen.

2. Om Gud får ditt hjärta, visar det att du är en medborgare i himmelen.

Jesus gav ett svar som överraskade dem som frågade. Han bad om ett mynt och frågade sedan vems bild och namn det var på myntet. De svarade: ”Kejsarens.” Då sade Jesus: ”Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud.”

Vad menar han? Vad skall vi ge Gud? Allt har vi fått av Gud, vårt liv och allt gott vi fått på jorden. Men framför allt har Gud i skapelsen gett oss sin bild, att vi skulle likna Gud, tillhöra och tjäna honom. Det är som om han skrivit över våra liv: ”Jag är din Gud.” Men bilden blev fördärvad och nedsmutsad när människorna inte längre ville ha Gud till sin Gud. Då gav han oss Jesus till Frälsare. Hos honom lyste alltid bilden av Gud så klart i hans liv. Han dog på ett kors för att bära och ta bort synden som fläckat våra liv, så att vi åter skulle kunna bära bil-

den av Gud i våra liv och för att det skulle stå över våra liv: Tillhör Gud. I dopet skrevs det in i våra liv, då präglades bilden av Gud i våra liv. Har du sedan hellre följt med strömmen bort från din Gud och Frälsare så att du inte frågar efter hans ord och vilja, har också bilden av att du tillhör Gud blivit nedsmutsad och förstörd. Men Jesus säger: Ge åt Gud det som tillhör Gud. Ditt hjärta och ditt liv tillhör Gud och bara hos Gud kan du få verklig frid. Därför är det viktigt att lyssna när han talar i sitt ord i bibeln och gudstjänsten och att du börjar tala med honom om ditt liv, din framtid och din evighet. Då ser du att om du lever borta från din Gud och Frälsare har du missat det viktigaste i livet. Du förstår att du behöver vända om till honom och bryta upp från det liv där han inte fått vara med, erkänna och söka förlåtelse för allt som blivit brutet och försummat.

Men Gud vill ha ditt hjärta. Det är motspanstigt och därifrån kommer så mycket som är ont och mörkt. Du kan inte själv göra dig ren. Men Guds ord visar dig till Jesus. Till honom får du komma med ditt mörker, din synd, dina tvivel och misslyckanden. Han som gick i döden för din skull gläder sig när du söker hans nåd och hjälp i ordet, bönen och nattvarden. Hans Ande hjälper dig att tro att Jesus är din Frälsare som förlåter alla dina synder och helar alla dina brister, och att du för hans skull får vara ett Guds barn som har sin medborgarrätt i himmelen. Då vill du gärna lyda och följa din Gud och Frälsare. Inget är större än att få ha ett hemland i himmelen. Ingen förlust är större än om du skulle förlora detta. Där har du en Gud och Frälsare som är med dig och leder dig i sin kärlek, för att du en gång skall få vara i det himmelska rike där du redan här har din hemorts rätt. Låt hela ditt liv få vara en gåva åt den Gud som ger dig så mycket kärlek.

3. Om Gud får ditt hjärta, vill du också leva som en rätt medborgare i ditt hemland.

Ge kejsaren det som tillhör kejsaren, sade Jesus eftersom kejsarens namn och bild fanns på myntet. Det var lite uppseendeväckande. Kejsaren var den ogudaktige Tiberius i Rom som hade makten över det folk som Gud en gång kallat till sitt

folk. Vad skulle man ge honom? Jesus visar att om kejsaren har rätt att ta upp skatt, så skall de som vill vara Guds folk inte dra sig undan att betala skatt. Aposteln Paulus skriver att all överhet är förordnad av Gud och har därför rätt att förvänta sig att man ger vad överheten har rätt att kräva. Skatt, tullar, respekt, vördnad. Vi lever i en demokrati där vi själva har förmånen att få välja vår överhet. Så mycket viktigare är det då att vi ställer upp för det land som vi fått och där Gud gett oss så mycket gott, där vi får leva i fred och fått så mycket jordisk välsignelse under så lång tid. Sådant kan naturligtvis ändras. Men när aposteln skriver att en kristen skall vara underdånig all överhet, betyder det inte att man skall lyda de lagar och regler som gäller i samhället utan undantag: Om lagen påbjuder eller tillåter något som är ont och orätt mot Gud, skall en Jesu efterföljare inte lyda det även om man riskerar samhällets straff. Det är så en kristen kan leva som ett ljus och ett salt i världen. Då visar man att medborgarskapet hos Gud betyder mest, men att även det jordiska medborgarskapet har en stor betydelse därför att man just som en jordisk medborgare kan få tjäna Gud. Det kan man få göra genom att ta ansvar för sitt samhälle, men också genom att leva i sanning och kärlek bland sina medmänniskor i det att man vill följa Jesus sin Frälsare. Aposteln Paulus uppmanar också i 1 Tim 2:1-2 de kristna att be för dem som styr i samhället och alla som har makt, så att vi kan leva ett lugnt och stilla liv, på alla sätt fromt och värdigt. Han tillägger: Gud vill att alla skall räddas och komma till kunskap om sanningen. Det har välsignelse med sig för ett samhälle, om där är många förebedjare och många som ger Gud det som tillhör Gud och kejsaren eller överheten det som tillhör den. Må du och jag bli sådana medborgare. Amen.

Carl Sixten Block

Man – kvinna – familj Ansvar eller egoism?

Einar Lundberg

Häftad, 63 sidor. **20 kr.**

Porto och emballage tillkommer.

Kontaktuppgifter på sidan 2.

Kyrka och samhälle

Ett heligt krig?

”Ur ett andligt och moraliskt perspektiv är den speciella militära operationen i Ukraina ett heligt krig, där Ryssland och dess folk försvarar sitt enda och andlig territorium i det heliga Ryssland och så uppfyller sin kallelse att försvara och beskydda världen mot angrepp från globalismen och väst som har fallit i satanismens händer.” Citatet är ett utdrag ur en förklaring fastställd av ”Folkrådet för den Ryska världen”, en församling med representanter för det ryska civilsamhället och rysk-ortodoxa kyrkan bildat 1993. Ordförande för rådet är den rysk-ortodoxa kyrkans patriark Kirill som helhjärtat stödjer den ryska operationen i Ukraina. Utöver att ta ställning för kriget mot Ukraina fastslår ”förklaringen”, antagen i Frälsaren Kristus-katedralen i Moskva 27 mars 2024, att ”den ryska världens gränser” så som ett andligt, kulturellt och civilisatoriskt fenomen är betydligt mer omfattande än det nuvarande Rysslands nationsgränser. Rysslands kallelse är hävda sin egen integritet, beskydda folken på vår jord mot globalismens angrepp, och stå upp för traditionella kristna värderingar.

Det ”heliga kriget” i förklaringen är något annat än vad som i västvärlden och i västkyrkan kallas ”rättfärdigt krig”: här är det ”rättfärdiga kriget” ett juridiskt begrepp som tar fasta på att en suverän stat har rätt – och skyldighet – att försvara sig mot en angripare som inte respekterar dess av internationell rätt fastställda geografiska territorium. Det ”heliga kriget” handlar däremot om ideologi, om onda och goda andemakter, sataniska och gudomliga värderingar vilka ju inte regleras av nationsgränser. Man menar att Rysslands kallelse är att stå upp för kristna sanna värden gentemot satans lögn och ondska som västvärldens ledare låter sig styras av. Denna kamp måste nu, hävdas det, ske med vapenmakt. De som man uppfattar som västs infiltration i det politiska livet i Ukraina med syfte att få landet att ansluta sig till militäralliansen Nato, visar att så är fallet: i den här konflikten handlar det inte om ord och argumentation utan om re-

alpolitik och militär styrka i Guds tjänst. Detta synsätt har den rysk-ortodoxa kyrkan helt anammat: kyrkan, politiken och kriget är ett. Och en sida av Vladimir Putins politik är att stödja den rysk-ortodoxa kyrkan. Denne f.d. KGB-agent vinnlägger sig om att ha en ”kristen” framtoning. Vid årets stora helgdagar deltar han regelbundet i gudstjänster i katedraler runt om i landet tillsammans med patriarken Kirill. Kyrkan har å sin sida fått fritt tillträde till de väpnade styrkorna där deras fältpräster välsignar såväl handeldvapen som kryssningsmissiler. Fusionen – sammansmältningen – av kyrka, politik och militär materialiseras i ”Huvudkatedralen för Ryska federationens väpnade styrkor”, en mastodontkyrka tillägnad den ryska krigsmakten invigd 2020.

Den rysk-ortodoxa kyrkan är alltså huvudaktör i Putins krigspolitik. Detta har betydelse för detta samfunds relationer inte minst med västvärldens liberala kyrkor som står upp för Ukraina men också mer eller mindre engagerar sig i kampen mot traditionell och biblisk kristen etik. Detta har följdriktigt lett till en brytning mellan den rysk-ortodoxa kyrkan och västerlandets kristenhet. Patriarken Kirill anklagar liberala kyrkor för att gå satans ärenden medan man i väst uppfattar Kirill som en ”hatpredikant”. Ett problem är att enskilda troende kommer i kläm: medkristna i denna kyrka i Ryssland som inte delar krigsteologin känner sig inte längre välkomna i sin kyrka och rysk-ortodoxa i Västeuropa kan lida av att ses som ryska spioner.

Man kan fråga sig hur många ryska soldater som påverkas av

Krig i himmelen och krig på jorden

Mikaelidagen och den 21:a söndagen efter trefaldighet med rubriken ”Samhällsansvar” kan erinra om båda dessa inslag i verkligheten. Ledaren reflekterar över Mikaelidagens budskap. Artikeln på denna och följande sida handlar om kriget i Ukraina och kristendomstolkningar som ser detta som en andlig konflikt. De tre sista sidorna i detta nummer innehåller undervisning om krig i ljuset av Skriftens lära om den andliga och det världsliga regementet. *Redaktören*

denna ideologi/teologi. De flesta har nog fullt upp med att klara livhanken i skyttegravarna och tänker inte så mycket på saken. Dock är föreställningen djupt rotad i det ryska folket att Ryssland till sist vinner alla sina krig för att landet står på rättfärdighetens sida. Det ligger ju en del sanning i att Ryssland vunnit i de flesta storkrig. Landets militära styrka är ju dess enorma geografisk yta. Men också att dess befolkning vant sig vid att underordna sig despoter som inte skyr några medel för att nå sina mål. Ryska soldater lyder order oavsett hur många massakrer av civila som blir följden.

Den ryska-ortodoxa synen på aggressionen mot Ukraina delas givetvis inte av ortodoxa i Ukraina. Den ukrainsk-ortodoxe prästen Viktor Marynchak (VM), intervjuad i *Kristeligt Dagblad* 31 juli 2024, menar att hans hemland i och med det ryska invasionskriget är utsatt för satanisk ondska. Putin är "satan själv iklädd kostym". "Vi kämpar mot en fiende som saknar all form av barmhärtighet. Han kommer inte att upphöra med sina angrepp förrän han har utplånat vår ukrainska nation och vår ukrainska identitet." Men, fortsätter han, ännu finns det hopp: "Folket i Ukraina har uthärdat värre lidande under sovjetregimen än vad som är fallet idag." Han hänvisar till "holodomor", Stalins politik 1932-1933 för att skapa hungersnöd i Ukraina vilken innebar miljoner människors död. "Ju mer den sovjetiska regimen förföljde de som motsatte sig deras maktutövning, desto större blev motståndet och till sist föll regimen."

VM tror att stunden är nära då fiendens brutalitet kommer att få alla ukrainare att inse att man måste gripa till vapen. Om så inte sker kommer Ukraina inte att överleva. VM är präst i Den Helige Aposteln Johannes kyrka i staden Charkiv nära gränsen till Ryssland. Charkiv var i krigets början ockuperat av ryssarna som dock tvingades dra sig tillbaka. Nu rekryterar Ryssland tusentals soldater och långsamt erövrar man åter mark i regionen. VM och många i Ukraina kan inte förstå varför väst inte förser Ukraina med de vapen man behöver. "Det verkar som att väst inte vill att vi skall besegra angriparen utan önskar att kriget skall pågå i det oändliga."

VM understryker att det inte är ett alternativ för Ukraina att kapitulera.

Då går man under som nation. Han lyfter också fram sådant som han menar vara fel i den förda politiken: Ukraina borde ha mobiliserat hela samhället från första stund. Vidare menar han att det ukrainska folket brister i sin vilja att försvara landet. Endast 85 % av befolkningen är direkt engagerade i kriget mot Ryssland. VM själv är dock mycket involverad i det. Under 20 år, fram till 1991, arbetade han på institutet för ryska språk på Charkivs Nationella Universitet. Då han länge alltså arbetat i Sovjetunionens utbildningsväsende ser han sig som en f.d. kollaboratör som nu sonar sitt förräderi mot sitt folk. Han utför sin botgöring genom att vara präst i en av de få pro-ukrainska kyrkorna i Charkiv. VM är helhjärtat engagerad i kampen för Ukrainas suveränitet. Hans motto är hämtat från Galaterbrevet (5:13): "Ni är kallade till frihet bröder". Han säger: "Före kriget trodde de flesta att kristendom bara handlar om kärlek och vänlighet, något lätt och mjukt. Men kristendom handlar om att hålla ut i svåra situationer. Men inte bara det, vi gläder oss också mitt i våra lidanden, för vi vet att lidandet ger tålmod, tålmodet fasthet och fastheten hopp." (Rom 5:3f). VM slår fast: "Den tidiga kyrkans historia är en historia om lidande och förföljelse och det ukrainska folket är idag en del i denna lidandeshistoria. Det har folk börjat förstå. Därför märker vi också, att många fler söker tröst i tron nu än före kriget bröt ut. Vi har sanningen på vår sida: genom lidandet ska vi segra."

Det är uppenbart att patriarken Kirill har fel om Guds ords lära om kriget. Man kan inte identifiera det ryska folket med Guds folk som slåss mot satan förkroppsligad i västvärlden. Gud vill inte att hans namn används för att legitimera väpnad kamp för hans rikets utbredande i denna världen för Guds rike är inte av denna världen. Det är också fel att identifiera Guds rikets evangeliska frihet som Paulus talar om med kamp för jordisk frihet. Guds rikets kamp sker genom Guds ords förkunnelse. Och Guds folk är alla döpta som tror på Jesus Kristus oavsett nationstillhörighet. Ukraina har utsatts för ett militärt angrepp av ett grannland utan att detta haft något rättfärdigt skäl till detta. Ukraina har rätt och skyldighet att försvara sig. Så lär den bibliska

läran om att Gud verka för rätt och sanning i två regementen. Som Guds barn är du kallad att ta emot Herren i Ordet och i Sakramenten. Som medborgare i ditt land är du kallad att ta ansvar för det, eventuellt genom att strida för ditt fosterland med vapen i hand. Så kan din gudagivna jordiska kallelse också vara en kallelse att göra motstånd mot övergrepp och orättfärdighet på jorden, väl medveten om syndens allestädesnärvaro: den finns också hos mig och alla andra som slåss för jordisk rättfärdighet vilket innebär att vi också begår många fel.

Budet att försvara sitt land och folk gäller även om ens folk är oförstående för Bibelns budskap. Min kristna tro bjuder mig ju också att stå upp för Guds rikets frid i en värld sargad av ofred. Men det rike jag då företräder är inte mitt fosterland utan Guds himmelska rike som alltså inte är av denna världen. Den bekännelsen kan jag dela och verka för även med medmänniskor som tillhör ett land och ett folk som angripit mitt eget land. Fiendens soldater är min medåterlösta nästa. Enskilda ryska soldater är också medlemmar i Guds folk om de är döpta och lever i tro på vad Guds nåds evangelium innebär. Att de hamnat i tjänst för en överhet som bedriver orättfärdigt krig är en sak som de har att reda ut med sin himmelske Herre i bön och i trons kamp.

Patrik Toräng

Evangelieboken i stort format

20x26 cm för textläsning
i gudstjänsten

*Texter enligt 1983 års
evangeliebok för
Svenska kyrkan.*

*Översättning:
Svenska folkbibeln 2015.
Psaltarpsalmer;
kollekt-, evangelie-
och högtidsböner;
bibelläsningar för
passionstiden m.m.*

Pris: 300 kr (inkl. moms)
porto och emballage tillkommer.

Beställes hos:

lutherstiftelsen.goteborg@gmail.com

”Helga dem i sanningen, ditt ord är sanning” (Joh 17:17) (I)

Johannes evangelium utmanar alltid sin läsare. Texten verkar ytligt sett vara väldigt tydlig, rent ut sagt enkel. Därför ger man ofta ”nypånyttfödda” eller dem som nyligen kommit till tro rådet att börja sin enskilda bibelläsning med det. Ett gott råd! Det är värt att ta fasta på.

Å andra sidan upplever den mer vane läsaren Johannes evangelium som ovanligt djupt och till och med som ofattbart svårbegripligt. Man blir tvungen att stanna till inför texten en längre tid och begrunda dess betydelse ordentligt, och man blir liksom inte färdig, hur man än försöker och försöker.

I sin översteprästerliga förbön ber Jesus att den himmelske Fadern skulle helga lärjungarna i sanningen och att hans ord är sanning. Detta ligger alltså på Frälsarens hjärta kort före hans död. Detta ber han om skall ske. Han vet att utan ordet och betraktandet av det kommer hans lärjungar inte att klara sig. De stelnar, faller, besegras. Sedan följer till slut den förfärligt hemska förtappelsen. Då tar det en ände med förskräckelse. Evighetsallvaret syftar på lagens dom så att de oomvända får höra den. Av naturen är alla hårdnackade, förhärdade, hårdhjärtade. Därför behövs det väckelse och daglig omvändelse.

Jag har alltså anledning att fråga mig själv om jag gör min Frälsares bön om intet med min egen brådskan och mina egna beslut. Han ber om att jag skulle läsa och betrakta ordet, så att jag skulle bevaras i tron och komma till himmelen. Men jag har ju alltid mycket viktigare saker för mig. Ett och annat. Också ett tredje, fjärde och icke att förglömma ett femte. Nu hinner jag under inga omständigheter. Den eviga brådskan sveper en i väg. Brukandet av ordet faller i glömska – och man glömmer det till och med medvetet. Ibland kan jordisk flit slå tillbaka i form av andlig lättja. Det bakslaget fortplantar sig! Den sysslolöse förlorade sonen – han den egentlige pratma-

karen och dagdrivaren – hann inte åka till den himmelska festen, men inte heller den förlorade sonens företagsamme bror, han som stinkande och blöt av svett skulle vara överallt. I klartext uttryckt tror jag att jag är besläktad med dem båda. Kanske känner du ett släktskap med mig?

Det är ljuvligt att höra att Jesus ber för mig. Han har inte övergivit mig. Inte heller dig. När man verkligen vänder om till Gud, börjar man också vända blad i hans ord. Där söker man efter ordet som förbarmar, hjälper och förlåter. Då finner man evangeliet som utlovar evigt liv till eländiga syndare. En sådan var Petrus, till vilken Jesus också förklarade att han hade bett för honom: ”Men jag har bett för dig att din tro inte skall bli om intet.” (Luk 22:32) Den bönen blev hörd. Visst gav sig Petrus först av på sina egna vägar. Han skulle aldrig ha hittat tillbaka om inte den gode Herden hade givit sig av för att söka efter honom. Strax efter uppståndelsen sände Jesus ett nådens ord särskilt till Petrus (Mark 16:7). Han uppenbarade sig också först för honom (1 Kor 15:5). Så gör den eviga Kärleken. Den störste syndaren är honom närmast av alla.

Jesu översteprästerliga bön: ”Helga dem i sanningen” (Joh 17:17) stakar strax efteråt också ut riktningen i hans liv: ”Och jag helgar mig för dem, för att de skall vara helgade i sanningen.” (Joh 17:19) Han inte bara staplar sina böner ovanpå varandra hörbart utan lever som han lär. Man hade inte kunnat helga syndare i sanningen om inte han som överstepräst hade helgat sig själv till ett offer, som han offerar för dem. Men efter att han offerat sitt eget offer för dem gläder han sig över att helgandet av dem i sanningen sker och redan har skett. Detta är all kristendoms början, fortsättning och slut. En biblisk kristendom är heltäckande och helt kristocentrisk. Den innesluter mig helt. ”Men genom Guds nåd är jag vad jag är, och hans nåd mot mig

har inte varit förgäves” (1 Kor 15:10). Denna fullkomliga ”kristocentri” betyder inte lathet från vår sida, att vi aldrig skall säga eller göra någonting förlitandes på ”den billiga nåden”. Bort det! Kristus frälser och sänder sedan sin frälste för att frälsa andra som skall frälsas. Detta är reformationens upptäckt, som är främmande för all vår egen ”rättfärdighet” och även för all vår egen ”färdighet”.

Som frälsta är vi kallade till tjänst. Först har Fadern helgat sin Son och sänt honom till världen (Joh 10:36). Han ber att hans lärjungar skulle helgas i sanningen (Joh 17:17). Därför helgar han sig för dem genom att offra sig för dem så att de skulle vara i sanning helgade (Joh 17:19). Hans fullkomliga helighet bor nu i dem och är i dem. De är en gång för alla helgade heliga. Fadern ser därför på dem som på sin egen Son. Därför säger Jesus mitt i sin bön att såsom Fadern sände honom till världen sänder också han sina lärjungar till världen (Joh 17:18). Hans bön föregås och följs av det djupsinniga talet om den fullkomliga heligheten, som han har förvärvat och skänkt. Må det vara början och slut på allt evangeliserande, dess grund och höjdpunkt, innehåll och mål, glädje och lycka, kraft och styrka. Må man inte lägga till någonting annat före eller efter. Då förverkligas bönen ”Helga dem i sanningen”.

Burna av Jesu översteprästerliga förbön samlas vi varje söndag till gemensam gudstjänst. Använd din helgdag rätt och kom och lyssna till ordet, ”ditt ord är sanning.” Det helgar dig så att du helt och hållet duger för himlen. Lita på löftet om nåd! Ta emot förlåtelsen för dina synder ”i Jesu dyra namn och i försoningsblodet som rann ända ner till marken”.

Timo Laato

Lite stiftshistoria

Då väckelsen kommer (II)

Den var en *Ordets* väckelse, det är *Ordet* som dominerar och influerar allt. Den västsvenska väckelsens historia bekräftar detta på alla punkter. Betecknande är vad jag nyligen hört om en dansk präst, som närmare studerat denna historia. Ingenstans utom hos Luther hade han så funnit *Ordets* dominans. F.ö. en träffande jämförelse. Gösta Nelson påpekar i den nyligen utkomna "Göteborgs stift i ord och bild" hur *Luther* från början står i jämbredd med Schartau och hur även M. F. Roos (med sin höga visa till *Ordet*, sin *Betraktelser*) präglat den västsvenska väckelsen. "Luther, Roos och Schartau", skriver han, "den treklängen kan sägas vara typisk för den västsvenska kristendomens ställning, idéhistoriskt sett, även om Schartaus arbetsmetoder dominerar och präglar predikoframställning och konfirmationsundervisning". Rexius förmanade ju också till att läsa bibeln och Luther. Anderberg i Svarteborg rådde en person som "förläst" sig på Schartau att lägga undan Schartau för en tid och läsa endast Luther. Sedan blev *båda* hennes följeslagare. Och nog har det funnits många hem i vårt stift, där Schartau skattats högt och där hans predikningar haft en hedersplats. Men det var dock *Luthers* bild, som hängde på väggen och hans huspostilla fick ingen annan predikobok göra rangen värdig.

Timo Laato:

Följ mig!

*Pastorala perspektiv
i bergspredikan*

Häftad, 230 sidor (2011). 160:-

Varför kommer väckelsen (inte)?

Häftad, 54 sidor (2017). 50:-

Porto och emballage tillkommer.

Kontaktpuffgifter på sidan 2.

Det följande kommer att ge ett exempel på hur *Ordet*, för att tala med C. H. Thölén, sattes i "högsätetsplats". Och det är överhuvud taget tillrådligt, särskilt när man kommer till något som kan förvåna, kanske även kan chockera i väckelsemännens åsikter eller tillvägagångssätt, att fråga sig om inte förklaringen ligger i, att *Ordet* var ledstjärnan för dem i allt och att deras syn bestämdes av deras obetingade tro på *Ordets* verkan och kraft. Det kommer då att visa sig, att så var fallet. Hur kunde t.ex. Holmqvist säga, att sjukbesöken var det minst nyttiga i prästens verksamhet? En ytlig väckelsesyn skulle väl menat motsatsen. Jo, därför att möjligheterna för att få sjuka människor att odelat akta på *Ordet* ofta är beskurna på olika sätt, inte minst i ångesten inför döden, när inget förut är börjat. Och varför avspeglar Schartaus förkunnelse så litet de historiska omvälvningarna i hans tid, varför talade banbrytarna hos oss inte om förföljelsen de fick utstå? Sådant skulle ju varit "gefundenes Fressen" för en väckelseman av modernt snitt. Det var lidelsen för *Ordet*, *Ordet* allena, som gjorde predikan så förunderligt tidlös och så kyskt opersonlig. Och varför skilde sig väckelsemännen så tydligt från tidens karriärister och stannade vid i allmänhet ganska oansenliga prästerliga befattningar? Återigen *Ordet* som de ville de predika var det än blev dem anvisat. Det var *därför* som Schartau i brev till en av dem kunde uttala sin glädje över, att det fanns präster som tänkte på annat än att vinna befördran och samla pengar. Och så med allt annat.

Att sedan en rätt väckelse är ett Herrens väder, en Guds Andes oberäknliga vind genom hopen av människor som aktualiserar de väckande krafterna i *Ordet*, därför att det behagat den självständige Gudén att just då låta det bli ett Hans NU – det är mera iögonenfallande. Det framhålls också ofta, och ofta som om detta *ensamt* behövs för att det skall bli väckelse, oavsett

hur det är med *Ordets* predikan, om den är sann eller falsk, stympad eller fulltonig, hur det är med *oss*, som skall vara väckelsens redskap, om vi själva är väckta eller ej. En sådan missuppfattning låg väl bakom, när det för många år sedan uttalades i en enkät, att när det bara blir väckelse, kommer kyrkorna att fyllas *vem som än predikar*. Vill vi ta lärdom av väckelsen, kommer vi dock aldrig ifrån något som gjort – och alltså gör – den så osympatisk i mångas ögon: "prästväljandet". Men vad var orsaken till detta prästväljande? Säkerligen mer än en gång ett osunt och modebetonat hängande vid människor, som f.ö. kan besmitta inte *bara* den västsvenska kristendomsstypen. Troligen var det detta som Schartau opponerade emot med orden: "Det är endast dåliga kristna som talar om sina dåliga präster." Och domprosten Rexius gav en ung man det rådet: kandidaten skall aldrig säga: "Gå *inte* och hör den" utan i stället: "Hör den och den." Samma positiva inställning hade banbrytarna. Det skulle aldrig förekommit, att någon av dem sagt: Hör mig. Utan de framhöll själva *saken* genom att betona, att en sann kristen är mån om få höra ett rätt Guds ord, där han bäst kan få höra det. "Den prästen föraktar jag", ett sådant uttryck

Evangelieboken

EB 1983

Svenska folkbibeln 2015
Psaltarpsalmer; evangelieböner; Bugenhagens evangelieharmonier; Martin Luthers Lilla katekes, m.m.

Priser:

Enstaka ex 100 kr/bok
Från 10 ex. 60 kr/bok

lutherstiftelsen.goteborg@gmail.com

Porto och emballage tillkommer.

skulle ingen av dem ha fältt eller tolererat av sina åhörare. Men vad det gällde, vad som var deras lidelse i detta sammanhang, det var det gudomliga, sanna Ordet och att prästen själv levde i detta Ord. Det må följande citat ur en predikan från 1813 belysa: "Obetänksamma herdar - - - blandar ihop den ena sanningen med den andra, gör ingen åtskillnad mellan sovande och väckta, mellan nådesökande och benådade, ty de känner icke själva omvändelsens väg genom en lycklig erfarenhet. - - - Men rätta herdar har själva vandrat den vägen, som de visar andra, de har själva genomgått bättringens och omvändelsens ordning. De har själva såsom förlägna syndare sökt nåd och blivit benådade. - - - Dessa trogna lärare är därför ganska försiktiga, när de utdelar sanningens ord bland sina åhörare, att var och en får sitt efter som han behöver." Men, beträffande falska lärare: "Det är betecknande, att sådana herdar får beröm för stor lärdom och många insikter, som kan göra sitt eget förnuft till Frälsare, tala om plikter utan ett omskapat hjärta, som kan gå förbi Jesu dyra försoning, bättring och omvändelse, rättfärdiggörelse och förnyelse, som bör vara huvudsaken och huvudföremålet för en lärares predikan. Det är naturligt, att sådana herdar slipper att bli kallade bondpräster, som man säger. Och Törnblom i en försvarsskrift till domkapitlet 1830: "Att jag kallade sådana lärare för falske profeter som drar sina åhörare med sig till svavelsjön, kan jag icke anse stridande mot Herrens ord - - - i min bibel står skrivet om den falske profeten, att han blir kastad i svavelsjön." Även bakom prästväljandet låg månheten om ett rätt Guds ord och rädslan för ett falskt såsom det värsta av allt ont. Och förvisso: om en väckelse kommer, som spränger kyrkor men förgäter detta, så ohelgar denna väckelse ibland oss Guds namn. För detta bevara oss, o himmelske Fader!

Nej, *allt* är visst inte sagt om vad väckelse är, om man talar om den endast såsom ett Herrens väder. Och det kan ligga en *frestelse* i att betrakta den så ensidigt. En frestelse både för präster och lekmän. Vi präster kan frestas att göra oss en bekväm och behaglig ursäkt: ingen kan med nog anklaga *mig* för att det inte blir väckelse i min församling, det beror bara på att den rätta väck-

elsevinden inte blåser från ovan. En åhörare kan på liknande sätt göra sig ett den obotfärdiges förhinder. Och det är ursäkter som skulle kunna vara högst legitima, om det inte stod en liknelse om en man som fick bara *ett* pund, även det ett möjligheternas pund, som dock blev det nedgrävda pundet. Och ursäkten löd ju: "Herre, jag hade lärt känna dig som en sträng man, som vill skörda där du icke har sått och inbärga där du icke har utstrött." Och det står också ett ordspråk, som gäller även den som dådlöst väntar på väckelsevind: "En vindspanare får aldrig så, och en molnspanare får aldrig skörda."

Men annars är det oemotsägligt, att Herrens Ande var på färde på ett alldeles särskilt sätt, eller kanske rättare: i ett alldeles särskilt mått, då väckelsen kom. På annat sätt låter det sig inte förklaras, att det kunde bli en sådan verkan med ett ord som inte nu får samma allmänt väckande verkan. Detta gäller det predikade ordet i viss mån. Det gäller ännu mera de där småorden, som väckelsemännen kunde strö omkring sig i det dagliga livet, inte så att de på frireligiöst sätt trängde sig på folk med närgångna frågor när och var och hur som helst. Men de gjorde det när de, för att tala med Ringius, kände kraftig inre maning eller fick tydlig vink i det yttre, och hade Ordet med sig, så att det kunde vara ett tal under Guds Andes ledning. Det var förunderligt hur dessa små enkla ord kunde bli gnistor som tände en helig eld. T.ex. när Wickelgren en kväll varit tillsammans med några vänner och hans världsligt sinnade värdinna nästa dag frågade om de haft roligt och tillade: "Jag kan inte förstå vad herrarna kunde ha att tala om." Wickelgren svarade på ett allvarsamt sätt: "Om jag också sade frun det, så förstod hon det inte." Den udd som låg i dessa ord kändes, och den träffade kom därigenom i allvarligt frälsningsbekymmer. Eller när Thuresson sade bara det enkla ordet till tjänsteflickan, som hade varit ute på dåliga nöjen och väntat ett långt och strängt förmaningstal: "I himlen tecknad står, var stund som använts illa", och detta blev ordet som förde henne till besinning.

Kh Algot Erlandsson (1906-1979)
Ur *Julhälsningar till församlingarna från präster i Göteborgs Stift* årg. 1950
Fortsättning följer

Officiellt

Tillsatta tjänster

Km i Björkekärr, Örgryte past, fr 16/9: km Ola Eriksson, Borås.
Sjukhusdiakon i Örgryte, Östra sjukhuset, fr 1/10: diakon Peter Lendefors.

Avlidna

Avliden 29/8: fd direktor Britta Broman, Särö, f 1943.
Prästvigd 1980 i Skara, padj i Borås Gustav Adolf 1980, kadj i Tuve 1981, km där 1981, tf kh där 1985, tf kh i Borås Gustav Adolf 1990, kh där 1995 och direktor på Göteborgs kyrkliga stadsmission 1999-2010.

Samfundet Libris böcker

Martin Luther: Om en kristen människas frihet. Häft. 40:-

Martin Luther: Spis och föda. Dagliga betraktelser, språkligt reviderad. Inb. **Prissänkt. 50:-**

Martin Luther: Trösteord i livets strid. Inb. **Prissänkt 30:-**

Anders Nohrborg: Den fallna människans salighetsordning. Inb. **90:-/band** (3 band).

Erik Pontoppidan: Collegium Pastoralis Practicum. Häft. **60:-**

Adam Stenander: Arla och särila. Inb, **40:-**

L M Engström: De yttersta tingen. Häft, **30:-**

Kontaktuppgifter på sidan 2.

Porto och emballage tillkommer.

PRENUMERERA

på

Göteborgs Stifts-Tidning!

Eller ge den som gåva!

Helår: 350:-

Nyprenumerant och/eller gåvoprenumerant 275:- för helår.

Plusgiro 2 55 21-6

Kontakt: 0723-180941

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Ord av rätta lärare I

Om krig och krigstjänst

Det är gott att när vi nu skall inviga ett soldathem, ett hem för dem som utbildas till att göra tjänst som krigsmän – det är gott att då få ta fram och låta tanken vila vid ett ord sådant som detta ur Ps. 46:9,10, vilket talar om avskaffandet, inställandet av krig och strider på jorden: *Kommen och skåden Herrens verk. Han gör underbara ting på jorden. Han stillar strider intill jordens ände.*

Att strider äger rum, att folken bekriglar varandra, det är en nöd som synden har fört över jorden. När kärleken fått lämna rum för själviskhet, avund, hat och hämndlystnad, då var fältet öppnat för alla de slitningar och tvister mellan människorna, som ständigt är att iaktta och som tid efter annan urartar till och samlar sig till strider mellan folk. Hur otaligt många sådana folkstrider har inte utkämpats under tidernas lopp, strider under vilka människorna sökt bara skada, förgöra, döda varandra! Hur mycken nöd och sorg, hur mycken jämmer och elände, hur mycken klagan och tårar har inte gått fram i spåren av dessa strider! Vi behöver ju bara tänka på det nyligen utkämpade världskriget. Vilket namnlöst lidande har inte därunder och därigenom vållats miljoner människor, hur har inte därigenom mycket blivit nedrivet och ödelagt som krävt många släktens tid att med möda och konst byggas upp, hur inte ordningar blivit sönderrivna, förhållanden omgestaltade, band upplösta, som varit dyrbara arv från gångna tider.

Med fasa vänder vi ögonen bort från dessa tavlor under önskan att mänskligheten framdeles må bli förskonad från att se nya sådana. Och ändå rustar vi oss att möta nya krig och fostrar alltjämt landets alla söner till att kunna gå in i krigsyrket. Ja, ty så länge synden är en makt på jorden, är det inte att hoppas på ett allmänt och varaktigt fridstillstånd. De mänskliga åtgärder som vidtas för detta, de må vara än så kraftiga och än så välmenande, de må ge sig namn av fredsföreningar eller folkens förbund eller något annat, de leder inte till målet, detta framför allt därför att man helt eller till det mesta bortser från att det

är synden som är krigens upphov.

Men är det synden som framkallar krigen, så är det kanske en synd att ta del i dem eller att tjäna som krigare, soldat. Se här en tanke som lagt sig som en tyngd på många samveten, vållande oro och nöd, föranledande till och med hos några vägran att fullgöra den av lagen föreskrivna värnpliktstjänstgöringen. Vad skall man säga till eller om sådana värnpliktsvägrare som åberopar samvetsbetänkligheter? Man bör säga att de skall bli stilla inför Guds ord, låta sig upplysas, fostras, ledas av Guds ord, som ensamt bör vara utslagsgivande, ensamt bör aktas som det bestämmande rättesnöret i religiösa och sedliga frågor. Att ur Guds ord få fram ett stöd för värnpliktsvägran, det låter sig inte göra utan genom ett lösryckande av enskilda språk. Betraktas bibelordet i sitt sammanhang, så att det ena språket för belysa och komplettera det andra, så torde det inte vara möjligt att få fram en annan uppfattning än den som delades av våra gamla, högt upplysta kyrkolärare, även vår lärofader Luther, och som är uttalad i våra bekännelseskriter, nämligen att man på samma gång kan vara en god kristen och en god soldat.

Nog vill Gud att frid skall råda på jorden, och Han är förvisso alltjämt verksam att stilla strider på jorden. Annars skulle människorna skada och sönderslita varandra mycket mer än som sker. Och visserligen är nya testamentets församling ämnad att utvecklas till ett fridsrike, som det också blev bebådat genom änglarna vid Jesu födelse. Men denna utveckling måste för syndens skull gå fram genom nöd och strider, till vilka hör även striderna mellan folken. Inte är krigen i överensstämmelse med Guds kärleksvilja, men Han tar dem såväl som så många syndens yttringar och följer i sin hand som medel till att främja sina kärlekssyften. De domar Han genom dem låter gå över folken tjänar just till att förbereda, skaffa rum för förverkligandet av Hans fridstankar. Det kan se ut som vore människorna därvid lämnade alldeles åt sig själva, som vore det endast de mänskliga lidelserna, de mänskliga

rådslagen som bestämde händelsernas gång. Men nej – Herren är med och leder allt efter sin vilja, och Han vet att i sin tid ”stilla strider intill jordens ände”. Psalmisten har därför förvisso orsak att utbrista: *Kommen och skåden Herrens verk. Han gör underbara ting på jorden. Han stillar strider intill jordens ände.*

Genom ett sådant aktande på Herrens vägar och rådslag, sådana de framför allt uppenbarar sig i den heliga historien, överhuvud i det heliga bibelordet, skall vi själva kunna bli allt mer danade till att kunna hjälpa till i detta Herrens fridsstiftande arbete på jorden. Och till sådana sina medhjälpare ville Herre ha oss alla, var och en på sin plats. Hur skall det gå till? Jo, så att vi under Guds ords och börens allvarliga övning låter verka hos oss det sinne som stämmer överens med Herrens vilja, den tro som sträcker sig efter Hans nådelöften, varmed också följer den kärlek som vill stifta frid mellan alla. O, om en sådan kärlekens ande blev spridd överallt, skulle striderna på jorden allt mer och allt lättare bli stillade. Där sann kristendom blir rådande, där blir den kristliga kärleken en makt som knyter allt fler samman. Men där föds och stärks också allt mer den trohet, som söker fylla alla plikter som åläggs av såväl gudomlig som mänsklig lag. Där blir man trogen även när plikten kallar att hjälpa till att från fosterlandet avvärja våld och värna dess frihet.

Så blir en god kristen en god soldat på samma gång han växer i den kärlek som söker frid med alla. Det är till en fostran i denna riktning den verksamhet syftar som redan är börjad i denna byggnad, vars invigning samlar oss hit. Den kallas soldathem, därför att den är ämnad att i någon mån ersätta det egna hemmet. Den vill vara en lugn fristad, där ni som här erhåller utbildning för att kunna delta i krigarevärv skall kunna samlas till förtrolig och trivsamt samsvaro, liksom till enskild och offentlig andakt, där ni kan finna ett skydd för många av de faror och frestelser som lurar omkring er och som har fört så många ynglingar i på dåliga vägar, där han förspillt sitt samvetes frid och sin levnads sanna lycka.

Mätte nu detta hem bli till det gagn som därmed är avsett. Mätte härifrån utgå ett hälsosamt inflytande till ledning och hjälp för många unga män, så att de måtte

Ur Augsburgska bekännelsen

XXVIII: Om den andliga makten

Det har förr skrivits mycket om biskoparnas makt. Därvid ha somliga olämpligt sammanblandat den andliga och den världsliga makten. Och denna sammanblandning har gett upphov till stora krig och stora uppror, i det påvarna, i kraft av nyckelmakten, icke blott inrättat nya former av gudsdyrkan ... utan än ytterligare försökt att förfoga över kungakronor samt beröva kejsare deras välden. Dessa försyndelser ha långt tidigare fromma och lärda män i kyrkan klandrat. Därför ha de våra, för att vägleda samvetena, tvingats att klargöra skillnaden mellan den andliga makten och den världsliga makten, och lärt, att bå-

utveckla sig till redliga, återhållsamma, trofasta, fosterlandsälskande män, som också vinnlägger sig om den gudsfruktan som är villkor för både enskildas och samhällens frid och lycka. Välsigne Gud den verksamhet som här skall övas, framför allt den som omedelbart åsyftar kristlig uppbyggelse, danandet av kristliga karaktärer, men också den som syftar till det naturliga sinnets förädlande och vederkvickande genom läsning av goda böcker, genom lärorika och underhållande föredrag, genom sång och musik, genom kärleken präglad samvaro. Ja, må Guds välsignelse rikligen vila över detta hem!

Välsigne så Gud hela vårt kära fosterland. Må Han hålla sin skyddande hand över det, avvärjande alla utifrån kommande fientliga anslag, avvärjande också allt mer alla inre strider och slitningar, främjande endräkt och frid ibland oss!

Ja, må Han låta fridens band bli knutna allt mer överallt inom folken och mellan folken. Må Han låta fridens Ande allt mer bli en makt på jorden, så att vi kan allt rikare anledning att säga till varandra: *Kommen och skåden Herrens verk. Han gör underbara ting på jorden. Han stillar strider intill jordens ände.*

Tal vid invigningen av Soldathemmet i Uddevalla 2 oktober 1920 av biskop E.H. Rodhe (1845-1932)

Ur Julhälsingar till församlingarna från präster i Göteborgs Stift årg.1920

dadera på grund av Guds bud skola omfattas med vördnad i Guds namn och visas all heder såsom Guds största välgärningar på jorden.

Men de anse, att nyckelmakten eller den biskopliga makten enligt evangeliet betyder befogenheten eller Guds befallning att predika evangelium, förlåta synderna eller binda i synden samt att förvalta sakramenten. Ty med denna befallning sänder Kristus ut apostlarna: "Såsom Fadern har sänt mig, så sänder jag ock eder." "Tagen emot helig Ande. Om I förlåten någon hans synder, så äro de förlåtna; och om I binden någon i hans synder, så är han bunden i dem" Och Markus 16 heter det: "Gå ut och predika evangelium för allt skapat". Denna makt utövas allenast genom att lära eller förkunna evangelium och genom att utdela sakramenten, det må ske till många eller till enskilda, efter vars och ens kallelse. Ty genom dessa ting skänkas icke lekamliga, utan andliga gåvor, evig rättfärdighet, helig Ande och evigt liv. Dessa gåvor kan man icke få annat än genom Ordets och sakramentens ämbete, såsom Paulus säger: "Evangelium är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror." Och psalm 118: "Ditt tal behåller mig vid liv."

Då sålunda den andliga makten meddelar eviga gåvor och utövas blott genom Ordets ämbete, står den icke i vägen för den världsliga styrelsen, lika litet som konsten att sjunga gör intrång i densamma. Ty den världsliga styrelsen sysslar med helt andra ting än evangelium. Överheten skyddar icke själar, utan kroppar och lekamliga ting mot uppenbara oförrätter och betvingar människorna med svärd och kroppsliga straff. Evangelium skyddar själarna mot ogudaktiga åsikter, mot djävulen och den eviga döden. Den andliga och den världsliga makten bör fördenskill icke sammanblandas. Den andliga makten har befallning att predika evangelium och förvalta sakramenten. Den skall icke giva sig in på främmande uppgifter, icke förfoga över kungakronor, icke upphäva överhetens lagar, icke fritaga från lagstadgad lydnad, icke lägga hinder i vägen för domar, som röra världsliga ord-

ningar eller avtal, icke föreskriva överheten regler angående samhällsskicket, såsom Kristus säger: "Mitt rike är icke av denna världen." Eller: "Vem har satt mig till domare eller skiftesman över eder?" Paulus säger även i Fil. 3: "Vi hava vårt medborgarskap i himmelen" och i 2 Kor. 10: "Våra stridsvapen äro nämligen icke av köttlig art; de äro tvärtom så mäktiga inför Gud, att de kunna bryta ned fästen. Ja, vi bryta ned tankebyggnader ..." På detta sätt skilja de våra mellan vardera maktens uppgifter. De påbjuda även, att man skall hålla båda i ära och erkänna, att båda äro en Guds gåva och välgärning. ...

Då det är fråga om biskoparnas domsrätt, bör man sålunda skilja mellan världslig makt och andlig domsrätt. Ty enligt evangeliet eller, såsom de säga, enligt gudomlig rätt, ha biskoparna såsom biskopar, d.v.s. såsom betrodda med Ordets och sakramentets ämbete, denna domsrätt: att meddela syndernas förlåtelse, bedöma läran, förkasta läror, som strida mot evangeliet, och utan mänsklig tvångsmakt, men genom Ordet utesluta från kyrkans gemenskap sådana, vilkas ogudaktighet är allmänt känd. I detta stycke böra församlingarna ovillkorligen och enligt gudomlig rätt visa dem lydnad efter ordet: Den som hör er, han hör mig. Men när de lära eller föreskriva något, som strider mot evangeliet, då ha församlingarna ett Guds bud, som förbjuder lydnad mot dem, Matt. 7: "Ta er tillvara för falska profeter." Gal. 1: "Om en ängel från himmelen förkunnar evangelium i strid mot vad vi har förkunnat för er, så vare han förbannad." 2 Kor. 13: "Ty icke mot sanningen, utan allenast för sanningen förmå vi något." Ytterligare: Herren har givit mig myndighet till att uppbygga och icke till att nedbryta. Så föreskriva även kyrkoordningarna. Och Augustinus invänder mot Petilianus' brev: Man bör icke instämma med katolska biskopar, om de tilläventyrs miss-taga sig i någon punkt eller hava en mot de kanoniska, heliga skrifterna stridande mening. Om de hava någon annan makt eller domsrätt i avgörande frågor, t.ex. äktenskapsmål eller tiondemål etc., så hava de den på grund av mänsklig rätt. Om då biskoparna svika sin plikt, äro furstarna till och med mot sin vilja skyldiga att skipa rätt bland sina undersåtar för bevarande av lugnet.

Nr 6

B POSTTIDNING
Ej retur

Tänk på att meddela ändrad adress

Göteborgs Stifts-Tidning får inte längre returer av tidningar som inte kunnat delas ut.

V.g. meddela vid behov ändrad eller korrigerad adress till:

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Telefon: 0723-180941

Göteborgs Stifts-Tidning
Ekmansgatan 3 411 32 Göteborg

Ord av rätta lärare II

Olika slags krig

Men alla krig är inte av samma slag. Det betyder också, att alla krig inte är lika rättfärdiga. Inget krig är helt rättfärdigt, även om det har tillkommit för att skydda något som i sig självt är gott och omistligt. Det som är rättfärdigt och gott i denna värld blir ofta blandat med sådant som är orätt, ont och orättfärdigt. Denna uppblandning kan visa sig på många sätt. I ett krig som föres i ett vällovt försvarssyfte, kan såväl myndigheter som enskilda blanda in främmande och icke lovliga element, t.ex. egenvilja, hämndlystnad, vinningslystnad och äregirighet. Varje krig måste därför bedömas alldeles för sig, dels utifrån sina förutsättningar och motiv, dels efter det sätt på vilket det föres.

Det förhåller sig inte heller på det sättet, att varje internationell rätts- eller gränskränkning är tillräcklig som motiv för påbörjande av krig.

Inte ens efter upprepade och svåra kränkningar finns det anledning att svara med krig, såvida inte alla vägar till förhandlingar och fredlig uppgörelse har prövats och *det som förekommit är så allvarligt, att det uppenbart sätter landets säkerhet och folkets existens eller frihet på spel.*

Man har ibland menat, att den avgörande skillnaden mellan tillåtna och icke tillåtna krig är den mellan försvarskrig och anfallskrig. Men det är en bestämning som är mycket svår att göra i verkligheten. Dels är den faktiska situationen ofta mycket svår att bedöma, dels är bedömningen ibland helt felaktig. Det kan t.ex. vara fullt uppenbart, att ett anfall utifrån inte bara är förestående utan på gång, fast den egna gränsen ännu inte har överskridits. Att då vänta på att den egna gränsen skall överskridas, för att den egna

insatsen skall få räknas som försvarskrig och man själv inte av någon skall kunna kallas anfallare, kan vara att inte bara leka med ord utan också låta avhända ett av sina bästa vapen.

Det finns bestämmningar som är enklare att göra än gränsdragningen mellan anfall och försvar. Det kan t.ex. aldrig vara tillåtet eller försvarbart ur kristen synpunkt att företaga sig ett erövringståg för att skaffa sig territorium eller "livsrum", större råvarutillgångar, industriområden, buffertzoner e.d. Inte heller kan det vara tillåtet att föra krig för att hämnas gamla oförrätter, förmenta eller verkliga, inte heller för att lägga ett visst land under en viss dynasti eller regim, under en annan religion, ett annat politiskt system eller något sådant. Den enda tillräckliga motiveringen man kan finna för ett krig är att det utgör ett nödvärn för land och folk, och de oersättliga värden som ligger i frihet, kulturarv, styrelsesätt, religion och tro. Sådana värden kan också göra det berättigat att ingå i någon form av försvarsförbund för att skydda både det egna landet och andra länder. Så kan t.ex. närbesläktade folk göra.

Josef Imberg (1916-1998)

Ur Den goda vägen

– Enkel handledning för församlingar och enskilda i vår evangelisk lutherska etik. (1985)

advokat Andreas Stenkar Karlgren
010-762 04 00 | www.ives.se

**Nummer 7
planeras utkomma
fredagen den
25 oktober 2024.**